

KUALITI DIRI GURU PENDIDIKAN ISLAM SEKOLAH MENENGAH DI SABAH

MOHD KASSIM BIN TUSIN

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

**SEKOLAH PENDIDIKAN DAN PEMBANGUNAN
SOSIAL
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
KOTA KINABALU
2010**

KUALITI DIRI GURU PENDIDIKAN ISLAM SEKOLAH MENENGAH DI SABAH

MOHD KASSIM BIN TUSIN

**SEKOLAH PENDIDIKAN DAN PEMBANGUNAN
SOSIAL
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH
KOTA KINABALU
2010**

PENGESAHAN STATUS TESIS

JUDUL: KUALITI DIRI GURU PENDIDIKAN ISLAM SEKOLAH MENENGAH DI SABAH.

IJAZAH: DOKTOR FALSAFAH.

SAYA MOHD KASSIM BIN TUSIN SESI PENGAJIAN 2009/2010,

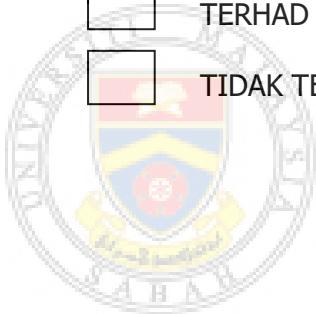
mengaku membenarkan tesis Doktor Falsafah ini disimpan di Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dengan syarat-syarat kegunaan seperti berikut:

1. Tesis ini hak milik Universiti Malaysia Sabah.
2. Perpustakaan Universiti Malaysia Sabah dibenarkan membuat salinan untuk tujuan pengajian sahaja.
3. Perpustakaan dibenarkan membuat salinan tesis ini sebagai bahan pertukaran antara institusi pengajian tinggi.
4. Sila tandakan (/)

SULIT

TERHAD

TIDAK TERHAD

UMS
Disahkan oleh,
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

.....
(MOHD KASSIM BIN TUSIN)

.....
( )

Tarikh: .....

Tarikh: .....

PENGAKUAN

Saya akui karya ini adalah hasil kerja saya sendiri kecuali nukilan dan ringkasan yang tiap-tiap satunya telah saya jelaskan sumbernya.

28 Ogos 2010

.....
MOHD KASSIM BIN TUSIN
PS05-006-071

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

PENGESAHAN

NAMA : **MOHD KASSIM BIN TUSIN**

NO. MATRIK : **PS05-006-071**

TAJUK : **KUALITI DIRI GURU PENDIDIKAN ISLAM
SEKOLAH MENENGAH DI SABAH**

IJAZAH : **DOKTOR FALSAFAH
(PENDIDIKAN ISLAM)**

TARIKH VIVA : **7 JUN 2010**

1. PENYELIA 1

PROFESOR DR. ZULKIFLI MOHAMED

DISAHKAN OLEH

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

2. PENYELIA 2

DR. SABARIAH SHARIF

.....

PENGHARGAAN

Segala puji dan syukur bagi Allah SWT, Tuhan sekalian alam. Selawat dan salam ke atas junjungan besar Nabi Muhammad SAW, Penghulu sekalian Nabi dan Rasul yang diutuskan untuk menyampaikan pengajaran dan membersihkan umat manusia ke arah jalan ketaqwaan.

Setinggi-tinggi penghargaan diucapkan kepada Kementerian Pelajaran Malaysia yang telah memberikan peluang serta menaja sepenuhnya usaha penyelidikan ini. Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih khas diucapkan kepada kedua-dua penyelia kajian ini iaitu Profesor Dr Zulkifli Mohamed dan Dr Sabariah Sharif yang telah banyak memberikan dorongan, panduan, peluang menimba pengalaman belajar dan bantuan yang tidak berbelah bahagi dalam usaha menjayakan kajian ini.

Setinggi-tinggi penghargaan turut diucapkan kepada semua pihak yang telah terlibat secara langsung dan tidak langsung bagi menjayakan usaha kajian ini terutama kepada para pensyarah, teman sepengajian dan staf di Sekolah Pendidikan dan Pembangunan Sosial, dan Pusat Pengajian Pasca Siswazah Universiti Malaysia Sabah; Pengarah dan teman-teman sejawatan di Jabatan Pelajaran Negeri Sabah, Pengarah, Para Timbalan Pengarah dan teman-teman di Bahagian Pendidikan Islam, Kementerian Pelajaran Malaysia; para Pengetua, guru dan pelajar sekolah menengah yang telah terlibat dalam kajian ini.

Setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih diucapkan kepada semua individu yang telah banyak memberi semangat, dorongan dan bantuan kepada penyelidik dalam pengalaman pembelajaran sehingga kini khususnya kepada semua pendidik di SRK Mesapol, SMK Pengiran Omar Sipitang, SMA Pasir Mas Kelantan, Maahad Muhammadi Kota Bharu Kelantan, Kuliah Usuluddin Universiti Al-Azhar Kaherah, Centre of Islamic Studies University of Manchester; serta individu-individu yang tidak dapat dinyatakan di sini.

Akhir sekali, setinggi-tinggi penghargaan dan ucapan kasih kepada isteri tersayang Hajjah Safiah Ibrahim, kedua ibubapa yang dikasihi Hj Tusin Kula dan Hajjah Zaitol Rahmah Hj Arshad, anak-anak belaihan kasih Aimi Shahidah, Nani Atirah, Izza Namirah dan Mohammad Baihaqi serta seluruh keluarga tercinta atas dorongan, sokongan dan doa berterusan mereka semua dalam usaha menimba ilmu dan kebenaran selama ini.

Hanya Allah SWT juga yang Maha Mengetahui segala kebenaran dan hanya Allah juga yang dapat memberi ganjaran dan kebaikan atas jasa mereka semua.

ABSTRAK

KUALITI DIRI GURU PENDIDIKAN ISLAM SEKOLAH MENENGAH DI SABAH

Penyelidikan ini merupakan satu kajian kes kualitatif mengenai kualiti Guru Pendidikan Islam (GPI) sekolah menengah di Sabah. Tujuan utama kajian adalah meneroka apakah kualiti diri GPI dalam usaha mereka membentuk sahsiah pelajar? Bagaimanakah kualiti tersebut diperolehi? Bagaimanakah pula diaplikasi dalam kelas dan dalam kehidupan mereka? Model Kualiti Guru al-Ghazali (1404H) dan Sidek (2004) menjadi teori utama dalam sorotan literatur. Sampel dipilih secara *purposive* atau bertujuan melibatkan empat orang GPI, berdasarkan cadangan daripada Sektor Pengurusan Pendidikan Islam dan Moral (JPN Sabah), Jemaah Nazir Sekolah Sabah dan Pejabat Pelajaran Daerah Kota Kinabalu. Triangulasi kaedah pengutipan data dilaksanakan dengan menggabungkan temu bual separa berstruktur, pemerhatian di kelas dan analisis dokumen. Triangulasi sumber data juga dilakukan melibatkan GPI, rakan sekerja, pelajar tingkatan empat dan wakil JPN. Usaha ini adalah bagi mengukuhkan kesahan dan kebolehpercayaan kajian. Data-data dari temu bual, pemerhatian dan dokumen dianalisis menggunakan elemen-elemen *Grounded Theory* (Strauss & Corbin, 1998) terutamanya kod membuka, kod berpaksi dan kod memilih. Analisis ini menghasilkan tema dan kategori yang dilaporkan secara deskriptif dan interpretif. Dapatan kajian mendapat tiga kategori kualiti GPI yang utama iaitu, pengetahuan, personaliti dan kemahiran. Sumber kualiti pula berkisar sekitar keluarga, kesungguhan semasa di IPT dan penglibatan aktif dalam aktiviti-aktiviti rasmi dan kemasyarakatan setelah bergelar guru. GPI mengaplikasi kualiti mereka di sekolah di samping tidak mengabaikan hal-hal kekeluargaan dan kemasyarakatan. Pada peringkat akhir, kajian merumuskan kualiti diri GPI berkait rapat dengan tiga tema iaitu falsafah, psikologi dan sosiologi. Dapatan kajian ini diharap dapat dihayati oleh semua guru terutamanya GPI bagi mengekalkan serta meningkatkan kualiti diri dalam usaha membentuk sahsiah pelajar secara berkesan.

ABSTRACT

This was a qualitative case study on the quality of secondary school Islamic Education teacher in Sabah. The main objectives of the research were to look into the quality required from the teachers in their effort to mold their students' personality, on how the qualities were acquired, and on how the qualities were applied in their classrooms and in their daily life. Alghazal's (1404H) and Sidek's (2004) Models on teacher qualities were the main theories of the literature review. The samples for this study were purposively selected, whereby the four teachers involved in the study were suggested by the Management Sector of the Islamic and Moral Education (Sabah State Department of Education), the Sabah School Inspectorate Board, and the Kota Kinabalu District Education Office. The triangulation of data was carried out by combining the data collected from semi structured interviews, class observations and analysed documents. In order to ensure reliability and validity of the research, the process of triangulation had involved Islamic Education teachers, coworkers, form four students and State Education Department representatives. The data obtained from the interviews, observations and related documents were analysed based on the grounded theory (Strauss & Corbin, 1998), especially the open coding, axial coding, and selective coding. Different themes and categories which were descriptively and interpretatively reported emerged from the analysis. The findings showed that there were three categories of the quality of the Islamic Education teachers: knowledge, personality, and skills. These qualities were acquired from family background, diligence while attending courses at higher institution of learning, and active involvement in official and societal activities when they became teachers. These teachers had applied the qualities in schools and had never neglected matters related to family and society. At the final stage, the study concluded that the Islamic Education teacher quality was closely related to three areas: philosophy, psychology and sociology. It was hope that all teachers, especially the Islamic Education teachers would appreciate the findings in order to maintain and improve their self quality in the effort to effectively produce good personality in students.

SENARAI KANDUNGAN

Halaman

JUDUL	i
PENGESAHAN STATUS TESIS	ii
PENGAKUAN	iii
PENGESAHAN	iv
PENGHARGAAN	v
ABSTRAK	vi
ABSTRACT	vii
SENARAI KANDUNGAN	viii
SENARAI JADUAL	xiv
SENARAI RAJAH	xvi
SENARAI SINGKATAN	xvii
JADUAL TRANSLITERASI KAJIAN INI	xx
BAB 1: PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar belakang Kajian	1
1.1.1 Isu-Isu Sahsiah Pelajar	4
1.1.2 Isu-Isu Guru	7
1.3 Penyataan Masalah Kajian	12
1.4 Tujuan dan Objektif Kajian	15
1.5 Soalan-Soalan Kajian	15
1.6 Kepentingan Kajian	16
1.7 Definisi Operasional Kajian	17
a. Kualiti	17
b. Guru Pendidikan Islam	19
c. Dimensi Kualiti	20
d. Sumber kualiti	20
e. Aplikasi Kualiti	21
1.8 Kerangka Kajian	21
1.9 Batasan Kajian	23
1.10 Penutup	25
BAB 2: TINJAUAN LITERATUR	
2.1 Pendahuluan	26
2.2 Tema Kajian	26

2.2.1	Falsafah	26
2.2.2	Psikologi	28
2.2.3	Sosiologi	30
2.3	Tujuan dan Kandungan Pendidikan Islam	32
2.4	Nabi Muhammad SAW Sebagai Pendidik Ulung	36
2.5	Konsep Guru Dalam Islam	40
2.6	Kualiti Guru	43
2.6.1	Konsep Kualiti Menyeluruh dan Kualiti Guru	45
2.6.2	Kualiti Guru Mengikut Sarjana Islam	49
a.	Model Kualiti Guru al-Ghazali (1404H)	50
b.	Model Kualiti Guru Sidek (2004)	52
2.6.3	Kualiti Guru Mengikut Organisasi	59
2.7	Kualiti Diri Guru	63
2.7.1	Kualiti Pengetahuan	63
a.	Pengetahuan Kandungan	64
b.	Pengetahuan Pedagogi	66
c.	Isu Semasa	70
d.	Kepercayaan	71
2.7.2	Kualiti Personaliti	72
a.	Penampilan Diri	76
b.	Budaya Kerja	77
c.	Pergaulan	77
d.	Naluri Keibubapaan	77
e.	Jiwa Rohani	78
f.	Faktor Mempengaruhi Personaliti	78
2.7.3	Kualiti Kemahiran	81
a.	Kemahiran P&P	81
b.	Kemahiran Komunikasi	82
c.	Kemahiran Kaunseling	82
d.	Kreativiti/Daya Cipta	83
e.	Teknologi Maklumat dan Komunikasi	84
2.8	Kajian Lepas	85
2.9	Kerangka Teori Kajian	93
2.10	Penutup	94

BAB 3: METHODOLOGI KAJIAN

3.1	Pendahuluan	96
3.2	Reka Bentuk Kajian	96
3.3	Rasional Memilih Kaedah Kajian Kes Kualitatif	97
3.4	Responden Kajian	99
3.5	Keesahan dan Kebolehpercayaan	102
3.6	Isu-Isu Etika	105
3.7	Penerokaan Awal	106
3.8	Prosedur Pengutipan Data	108
3.8.1	Temu Bual	109
3.8.2	Pemerhatian	112
3.8.3	Bukti Dokumen	115

3.9	Proses Pengumpulan dan Analisis Data	116
3.9.1	Pengurusan Data	116
3.9.2	Analisis Data	119
a.	Mengemaskini Data	119
b.	Memahami Data	121
c.	Menentukan Kategori	122
3.10	Pelaporan Dapatan	124
3.11	Penutup	126

BAB 4: KES 1 : AZMI

4.1	Pendahuluan	127
4.2	Profil Azmi	128
4.3	Dimensi Kualiti Azmi	131
4.3.1	Ilmu (Pengetahuan)	132
a.	Mata Pelajaran Diajar	132
b.	Pedagogi	133
c.	Ilmu Semasa	134
d.	Kepercayaan Guru	134
4.3.2	Sahsiah (Personaliti)	135
a.	Contoh Teladan	135
b.	Bagaikan Ayah	136
c.	Amalan Taqarrub	137
d.	Penampilan Diri	138
e.	Jiwa Rohani	138
4.3.3	Kemahiran	139
a.	Kemahiran P&P	141
b.	Kerja Kumpulan	142
c.	Pemantauan dan Pengurusan Bilik Darjah	143
d.	ICT dan Media	144
e.	Ceramah dan Motivasi	145
f.	Komunikasi	146
4.4	Sumber Kualiti Azmi	147
4.4.1	Orang Lain	148
4.4.2	Diri Sendiri	149
4.4.3	Media	151
4.5	Aplikasi Kualiti Azmi	152
4.5.1	Aplikasi Dalam Sekolah	153
a.	Mengolah P&P yang Menarik	153
b.	Membimbing Rohani	154
c.	Meningkatkan Prestasi Akademik	155
d.	Menjadi Contoh	155
4.5.2	Aplikasi Luar Sekolah	156
a.	Menyampaikan Kepakaran Ilmu	156
b.	Menjalankan Rangkaian	157
4.6	Rumusan	157

BAB 5: KES 2 : ALINA

5.1	Pendahuluan	161
5.2	Profil Alina	161
5.3	Dimensi Kualiti Alina	163
5.3.1	Ilmu	164
a.	Ilmu Kandungan dan Pedagogi	165
b.	Semasa	167
c.	Kepercayaan Guru	167
5.3.2	Sahsiah	168
a.	Ikhlas	169
b.	Sifat Keibuan	169
c.	Senang Bergaul	170
d.	Komitid	171
e.	Amalan Rohani	172
5.3.3	Kemahiran	173
a.	Kemahiran P&P	174
b.	Penilaian	175
c.	Mereka Cipta	176
d.	Komunikasi dan Kolaborasi	177
5.4	Sumber Kualiti Alina	179
5.4.1	Diri Sendiri	180
5.4.2	Orang Lain	180
5.4.3	Buku (Media)	182
5.5	Aplikasi Kualiti Alina	182
5.5.1	Aplikasi Dalam Sekolah	183
a.	Membimbing Pembelajaran dan Peribadi Pelajar	183
b.	Mengadun P&P Berkesan	185
c.	Menjadi Contoh	186
d.	Membantu Pentadbir dan Rakan	186
5.5.2	Aplikasi Luar Sekolah	187
a.	Memberi Sumbangan Luar	187
b.	Memantapkan Ilmu Di Rumah	188
5.6	Rumusan	188

BAB 6: KES 3 : NAZRI

6.1	Pendahuluan	192
6.2	Profil Nazri	192
6.3	Dimensi Kualiti Nazri	195
6.3.1	Dimensi Dalaman	196
a.	Sifat Mahmudah	197
b.	Amalan Sunnah	199
6.3.2	Dimensi Luaran	201
a.	Ilmu	202
b.	Mahir P&P	203
c.	Mahir Disiplin	205
d.	Mahir Interaksi	207

6.4	Sumber Kualiti Nazri	209
6.4.1	Orang Lain	210
6.4.2	Diri Sendiri	211
6.5	Aplikasi Kualiti Nazri	213
6.5.1	Aplikasi Dalam Sekolah	214
a.	Membangun Budaya Berdisiplin	215
b.	Membimbing Rohani	217
c.	Membina Kepimpinan	219
d	Mempraktikkan Ilmu	219
6.5.2	Aplikasi Luar Sekolah	220
6.6	Rumusan	221

BAB 7: KES 4 : MADIHA

7.1	Pendahuluan	224
7.2	Profil Madiha	224
7.3	Dimensi Kualiti Madiha	226
7.3.1	Penguasaan Ilmu	227
a.	Bidang Pendidikan Islam	228
b.	Semasa dan Setempat	229
c.	Kepercayaan Guru	230
7.3.2	Memiliki Personaliti	230
a.	Terampil	231
b.	Rasa Keibuan	233
c.	Amalan Rohani	235
7.3.3	Mempunyai Kemahiran	236
a.	Kemahiran P&P	237
b.	Kemahiran Berkomunikasi	240
c.	Kemahiran Daya Cipta	242
7.4	Sumber Kualiti Madiha	244
7.4.1	Orang Lain	244
7.4.2	Diri Sendiri	246
7.5	Aplikasi Kualiti Madiha	248
7.5.1	Aplikasi Di Sekolah	249
a.	Mengadun P&P Dwi-Dimensi	250
b.	Menjalin Hubungan Mesra	250
c.	Meningkatkan Keputusan Peperiksaan	251
d.	Khidmat Nasihat dan Rujukan	252
7.5.2	Aplikasi Luar Sekolah	253
a.	Menyumbang Kepakaran Ilmu	253
b.	Mengukuhkan Ilmu Di Rumah	253
7.6	Rumusan	254

BAB 8: RUMUSAN KES, PERBINCANGAN DAN CADANGAN

8.1	Pendahuluan	258

8.2	Rumusan Semua Kes dan Perbincangan	258
8.3	Dimensi Kualiti	260
	8.3.1 Pengetahuan	262
	a. Pengetahuan Kandungan	262
	b. Pengetahuan Pedagogi	265
	c. Semasa	267
	d. Kepercayaan Guru	268
	8.3.2 Personaliti	270
	a. Penampilan Diri	270
	b. Berlitzam	270
	c. Naluri Keibubapaan	273
	d. Kerohanian	274
	8.3.3 Kemahiran	276
	a. P&P	276
	b. Reka Cipta	279
	c. Bimbingan	281
	d. Komunikasi dan Kolaborasi	282
8.4	Sumber Kualiti	283
	8.4.1 Sumber Asas	283
	8.4.2 Sumber Profesionalisma	285
8.5	Aplikasi Kualiti	286
	8.5.1 Internal	288
	a. Menjadi contoh dan Rujukan Kepada Pelajar dan Rakan	288
	b. Membantu Pembelajaran dan Peribadi Pelajar	289
	c. Mengelola P&P yang Menarik dan Berkesan	290
	d. Memberi Sumbangan Tambahan	291
	8.5.2 Eksternal	293
8.6	Tema Utama Kajian kualiti GPI	295
	8.6.1 Falsafah	295
	8.6.2 Psikologi	296
	8.6.3 Sosiologi	298
8.7	Cadangan Umum	299
8.8	Cadangan Kajian Lanjutan	302
8.9	Cadangan Model Kualiti GPI	303
	8.9.1 Model Kualiti Diri GPI (1)	303
	8.9.2 Model Kualiti Diri GPI (2)	304
	RUJUKAN	307
	LAMPIRAN-LAMPIRAN	323

SENARAI JADUAL

	Halaman
Jadual 1.1 Bilangan Penglibatan Pelajar dalam Pelbagai Jenayah Tahun 2000 – 2006	5
Jadual 2.1 Ciri, Aliran dan Pengasas Mazhab Personaliti	74
Jadual 2.2 Kaedah Pengajaran Mengikut Bidang Pendidikan Islam KBSM: Antara Persepsi dan Amalan	89 89
Jadual 3.1 Agihan Responden Kajian	101
Jadual 3.2 Kekuatan-Kekuatan Subjek Utama	102
Jadual 3.3 Rumusan Penerokaan Awal	108
Jadual 3.4 Triangulasi Metode dan Responden	109
Jadual 3.5 Soalan-Soalan Temu Bual	110
Jadual 3.6 Pelaksanaan Temu Bual	112
Jadual 3.7 Pelaksanaan Pemerhatian	114
Jadual 3.8 Senarai Bukti Dokumen	115
Jadual 3.9 Sistem Indeks Data	120
Jadual 3.10 Senarai Panel Pakar Penilai Pembinaan Kategori	123
Jadual 4.1 Aspek-Aspek Kualiti Ilmu Azmi	132
Jadual 4.2 Aspek-Aspek Kualiti Sahsiah Azmi	135
Jadual 4.3 Aspek-aspek Kualiti Kemahiran Azmi	140
Jadual 4.4 Data Sumber Orang Lain	149
Jadual 4.5 Data Sumber Kualiti Azmi (Diri Sendiri)	150
Jadual 4.6 Data Sumber Kualiti Azmi (Media)	152
Jadual 4.7 Data Aplikasi Kualiti Azmi Dalam Sekolah	153
Jadual 4.8 Aplikasi Kualiti Azmi Di Luar Sekolah	156
Jadual 4.9 Rumusan Kualiti Azmi	159
Jadual 5.1 Data Kualiti Ilmu Alina	165
Jadual 5.2 Data Kualiti Sahsiah Alina	168
Jadual 5.3 Data Kualiti Kemahiran Alina	173
Jadual 5.4 Data Sumber Diri Sendiri Alina	180
Jadual 5.5 Data Sumber Orang Lain Alina	181
Jadual 5.6 Data Sumber Buku Alina	182

Jadual 5.7	Data Aplikasi Kualiti Alina Dalam Sekolah	184
Jadual 5.8	Data Aplikasi Kualiti Alina Luar Sekolah	188
Jadual 5.9	Rumusan Kualiti Alina	190
Jadual 6.1	Data Mengenai Kualiti Dalaman Nazri	197
Jadual 6.2	Data Dimensi Luaran Nazri	201
Jadual 6.3	Data Sumber Kualiti Orang Lain	210
Jadual 6.4	Data Sumber Kualiti Diri Sendiri	212
Jadual 6.5	Data Aplikasi Kualiti Nazri (Dalam Sekolah)	214
Jadual 6.6	Rumusan Kualiti Nazri	222
Jadual 7.1	Data Penguasaan Ilmu Madiha	228
Jadual 7.2	Data Memiliki Personaliti Madiha	231
Jadual 7.3	Pakej Amalan Rohani Untuk Pelajar	236
Jadual 7.4	Data Mempunyai Kemahiran Madiha	237
Jadual 7.5	Data Sumber Kualiti Madiha (Orang lain)	245
Jadual 7.6	Data Sumber Kualiti Madiha (Diri Sendiri)	247
Jadual 7.7	Data Aplikasi Kualiti Madiha	249
Jadual 7.8	Rumusan Kualiti Madiha	256
Jadual 8.1	Rumusan Dimensi Kualiti GPI	260

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI RAJAH

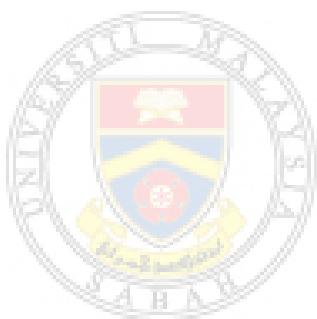
	Halaman
Rajah 1.1 Kerangka Kajian	22
Rajah 2.1 GPI dalam Konsep 5M	41
Rajah 2.2 Perkaitan Konsep Kualiti dengan Kualiti Guru	49
Rajah 2.3 Model Kualiti GPI Menurut al-Ghazali	51
Rajah 2.4 Model Kualiti GPI Sidek	53
Rajah 2.5 Kerangka Teori Kajian	93
Rajah 3.1 Proses Pengumpulan dan Analisis Data	117
Rajah 4.1 Dimensi Kualiti Azmi	131
Rajah 4.2 Sumber Kualiti Azmi	148
Rajah 4.3 Aplikasi Kualiti Azmi	152
Rajah 5.1 Dimensi Kualiti Alina	164
Rajah 5.2 Sumber Kualiti Alina	179
Rajah 5.3 Aplikasi Kualiti Alina	183
Rajah 6.1 Dimensi Kualiti Nazri	196
Rajah 6.2 Sumber Kualiti Nazri	209
Rajah 6.3 Aplikasi Kualiti Nazri	214
Rajah 7.1 Dimensi Kualiti Madiha	227
Rajah 7.2 Sumber Kualiti Madiha	244
Rajah 7.3 Aplikasi Kualiti Madiha	248
Rajah 8.1 Rumusan Kualiti Diri GPI	259
Rajah 8.2 Kualiti Pengetahuan GPI	261
Rajah 8.3 Model Tahap Pengetahuan Kandungan GPI	263
Rajah 8.4 Kualiti Personaliti GPI	271
Rajah 8.5 Kualiti Kemahiran GPI	277
Rajah 8.6 Sumber Kualiti GPI	284
Rajah 8.7 Aplikasi Kualiti GPI	287
Rajah 8.8 Rumusan Kes Berdasarkan Tema	294
Rajah 8.9 Model Kualiti Diri GPI (1)	305
Rajah 8.10 Model Kualiti Diri GPI (2)	306

SENARAI SINGKATAN

BA	Bahasa Arab
BBM	Bahan Bantu Mengajar
BPG	Bahagian Pendidikan Guru
FPG	Falsafah Pendidikan Guru
FPI	Falsafah Pendidikan Islam
FPK	Falsafah Pendidikan Kebangsaan
G1TB1	Guru 1 (Azmi- Subjek Utama 1) Temu Bual 1
G1TB2	Guru 1 Temu Bual 2
G1TB3	Guru 1 Temu Bual 3
G1TB4	Guru 1 Temu Bual 4
G2TB1	Guru 2 (Alina- Subjek Utama 1) Temu Bual 1
G2TB2	Guru 2 Temu Bual 2
G2TB3	Guru 2 Temu Bual 3
G3TB1	Guru 3 (Nazri- Subjek Utama 3) Temu Bual 1
G3TB2	Guru 3 Temu Bual 2
G3TB3	Guru 3 Temu Bual 3
G4TB1	Guru 4 (Madiha- Subjek Utama 4) Temu Bual 1
G4TB2	Guru 4 Temu Bual 2
G4TB3	Guru 4 Temu Bual 3
G1P1	Guru 1 (Azmi- Subjek Utama 1) Pemerhatian 1
G1P2	Guru 1 Pemerhatian 2
G1P3	Guru 1 Pemerhatian 3
G2P1	Guru 2 (Alina- Subjek Utama 1) Pemerhatian 1
G2P2	Guru 2 Pemerhatian 2
G2P3	Guru 2 Pemerhatian 3
G3P1	Guru 3 (Nazri- Subjek Utama 3) Pemerhatian 1
G3P2	Guru 3 Pemerhatian 2
G3P3	Guru 3 Pemerhatian 3
G4P1	Guru 4 (Madiha- Subjek Utama 4) Pemerhatian 1
G4P2	Guru 4 Pemerhatian 2
G4P3	Guru 4 Pemerhatian 3

GPI	Guru Pendidikan Islam
GC	Guru Cemerlang
GCPI	Guru Cemerlang Pendidikan Islam
ICT	<i>Information and Communication Technology</i>
INTASC	<i>Interstate New Teacher Assessment and Support Consortium</i>
IPT	Institusi Pengajian Tinggi
JPN	Jabatan Pelajaran Negeri
JU	Jurulatih Utama
KPM	Kementerian Pelajaran Malaysia
NBPTS	<i>National Board for Professional Teaching Standards</i>
NGO	<i>Non-Government Organization</i>
P1G1	Pelajar 1 Guru 1
P2G1	Pelajar 2 Guru 1
P3G1	Pelajar 3 Guru 1
P1G2	Pelajar 1 Guru 2
P2G2	Pelajar 2 Guru 2
P3G2	Pelajar 3 Guru 2
P1G3	Pelajar 1 Guru 3
P2G3	Pelajar 2 Guru 3
P3G3	Pelajar 3 Guru 3
P1G4	Pelajar 1 Guru 4
P2G4	Pelajar 2 Guru 4
P3G4	Pelajar 3 Guru 4
PCK	<i>Pedagogical Content Knowledge</i>
PDRM	Polis Diraja Malaysia
PIPP	Pelan Induk Pembangunan Pendidikan
P&P	Pengajaran dan Pembelajaran
PPDKK	Pejabat Pelajaran Daerah Kota Kinabalu
RG1	Rakan Sekerja Guru 1
RG2	Rakan Sekerja Guru 2
RG3	Rakan Sekerja Guru 3

RG4	Rakan Sekerja Guru 4
SAN	Sekolah Agama Negeri
SK1	Soalan Kajian 1
SK 2	Soalan Kajian 2
SK 3	Soalan Kajian 3
TB	Temu Bual
TRGC	Terma Rujukan Guru Cemerlang
USIA	<i>United Sabah Islamic Association</i>

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

JADUAL TRANSLITERASI KAJIANINI

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

UMS
UNIVERSITI MALAYSIA SABAH

SENARAI LAMPIRAN

	Halaman
LAMPIRAN A Borang Cadangan GPI	323
LAMPIRAN B Protokol Temu Bual GPI	324
LAMPIRAN C Protokol Temu Bual Rakan Sekerja	326
LAMPIRAN D Protokol Temu Bual Pelajar	327
LAMPIRAN E Protokol Temu Bual Wakil JPN	328
LAMPIRAN F Protokol Catatan Pemerhatian	329
LAMPIRAN G Protokol Ringkasan Bukti Dokumen	330
LAMPIRAN H Contoh Transkrip Temu Bual GPI	331
LAMPIRAN I Contoh Transkrip Temu Bual Rakan Sekerja	341
LAMPIRAN J Contoh Transkrip Temu Bual Pelajar	348
LAMPIRAN K Contoh Transkrip Temu Bual PPDKK	356
LAMPIRAN L Contoh Temu Bual SPPIM	360
LAMPIRAN M Contoh Catatan Pemerhatian	365
LAMPIRAN N Contoh Bukti Dokumen (Diari)	369
LAMPIRAN O 40 Pedagogi Rasullah SAW	372
LAMPIRAN P Borang Penilaian Pakar	374
LAMPIRAN Q Surat Kelulusan Menjalankan Kajian (KPM)	376
LAMPIRAN R Surat Kebenaran Membuat Kajian (JPN)	377

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Usaha kerajaan untuk mengangkat martabat pendidikan negara ke tahap dunia perlu disambut dengan pandangan positif dan iltizam berterusan. Langkah ini selaras dengan wawasan negara untuk menjadi negara maju menjelang tahun 2020 dan gagasan Misi Nasional yang antara lain menggariskan teras meningkatkan keupayaan pengetahuan dan inovasi serta memupuk minda kelas pertama. Oleh itu, dua elemen yang perlu diberi tumpuan khusus ke arah merealisasi hasrat tersebut ialah kecemerlangan pelajar dan kualiti guru. Pelan Induk Pembangunan Pendidikan 2006 – 2010 (PIPP) telah menyenaraikan ke dua-dua elemen tersebut sebagai fokus utama menerusi strategi Membangun Modal Insan dan Memartabatkan Profesional Keguruan (KPM, 2006a). Bagaimanapun, dalam usahanya menyempurnakan misi yang besar ini, Kementerian Pelajaran Malaysia (KPM) sudah pasti berhadapan dengan berbagai cabaran. Beberapa fenomena yang dikatakan menjadi indikator kepincangan sahsiah pelajar dan kemerosotan kualiti guru sering timbul dan telah menggantik liputan meluas media masa. Justeru itu, ikhtiar-ikhtiar efektif bagi menangani dan mencegah gejala-gejala negatif dari terus menular dan merencatkan perkembangan pendidikan perlu dirangka dan dilaksanakan.

1.2 Latar Belakang Kajian

Pengisytiharan Falsafah Pendidikan Guru (FPG) 1982, dan Falsafah Pendidikan Kebangsaan (FPK) 1988, merupakan rentetan kronologi pendidikan negara yang amat penting dan bermakna. Kedua-duanya meletakkan asas, pedoman dan hala tuju yang perlu dituruti dalam merangka, merancang dan melaksanakan sistem pendidikan di negara ini. FPG menekankan perihal kualiti guru yang perlu dilahirkan bagi menggalas amanah mendidik anak bangsa. FPK pula memberi fokus utama kepada gambaran rupa bentuk insan yang diidamkan oleh negara dan strategi bagaimana mencapai wajah insan yang dihajati (Wan Mohd Zahid, 2003). Kedua-dua